

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců JUDr. Markéty Fialové a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobce: J. L., narozený dne X
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Leošem Brantálem, LL.M.
sídlem 28. října 1727/108, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo kultury**
sídlem Maltézské náměstí 471/1, 118 11 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2022, č. j. MK 70158/2022 OPP, ve věci
přestupku na úseku památkové péče,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva kultury ze dne 16. 12. 2022, č. j. MK 70158/2022 OPP, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 11 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Leoše Brantála, LL.M., sídlem 28. října 1727/108, 702 00 Ostrava.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a argumentace stran

1. Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor sportu, kultury a památkové péče (dále jen „správní orgán I. stupně“) rozhodnutím ze dne 3. 6. 2022, č. j. KUOK 50069/2022 uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 39 odst. 2 písm. g) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“),

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

kterého se měl z nedbalosti dopustit tím, že dne 15. 1. 2022 pomocí detektoru kovu prováděl v době min. od 10:25 do 10:45 hod. v rozporu s § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči archeologický výzkum v lokalitě Z. D., v k. ú. N. n. H., na území kulturní památky archeologické lokality „K.“ (dále jen „archeologická lokalita“). Za tento přestupek byla žalobci uložena pokuta ve výši 2 000 Kč a propadnutí věci 1 ks detektoru kovu zn. DEUS II XP černé barvy se sluchátky, a dále mu byla uložena povinnost k náhradě nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

2. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.
3. Žalobce se domáhal zrušení rozhodnutí obou správních orgánů. Předně poukázal na to, že § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči je blanketní právní normou pro absenci definice pojmu „archeologický výzkum“. Pokud má § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči sloužit jako podklad pro apriorní správní postih a vyplnit dispozici blanketní normy obsažené v § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči, musí být jeho definice natolik přesná a ve svých důsledcích předvídatelná, aby bylo dostatečným vodítkem pro chování svých adresátů. Dovožoval-li správní orgán I. stupně definici „záchranného archeologického výzkumu“, nikoliv definici „archeologického výzkumu“ z blíže nespecifikovaného interního předpisu Archeologického ústavu Akademie Věd, který nezakazuje provádět činnost prostřednictvím detektoru kovu, pak je postup správního orgánu I. stupně při vydání rozhodnutí protiprávní, protiústavní a v přímém rozporu se zásadou legitimního očekávání. Z předmětné definice se navíc podává, že za „archeologický výzkum“ se považuje soubor činností, které jsou prováděny za účelem dosažení určitého výsledku. Tímto výsledkem pak je soubor artefaktů (movitých nálezů) a nálezová zpráva. Správní orgán I. stupně u žalobce neprokázal provádění jakýchkoli činností uskutečněných cíleně se záměrem hledat/získat archeologické artefakty (movité nálezy) a zpracovat nálezovou zprávu.
4. Z provedeného dokazování (úředního záznamu o podání vysvětlení ze dne 15. 1. 2022, č. j. KRPM-8181-1/PŘ-2022-141213) nevyplývalo, že by žalobce měl detektor zapnutý/zprovozněný a uměl s ním pracovat a měl v úmyslu na poli hledat výlučně archeologické artefakty, ani zda případné hledání bylo cílené (zaměřené na vyhledávání konkrétních věcí) vedené předchozím úmyslem. Naopak se jednalo o necílené, nahodilé prohledávání nevedené předchozím záměrem ani úmyslem. Nebylo dále prokázáno, zda žalobce skutečně nějaký archeologický artefakt našel, zda takto nalezený, či eventuálně nalezený artefakt měl v úmyslu vykopat/získat do svého vlastnictví, nebo jej ponechat na místě, zda měl u sebe nástroje/nářadí k uskutečnění záměru, zda věděl o tom, že předmětné pole spadá do archeologické lokality. Argumentace správního orgánu I. stupně, že žalobce vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům měl a mohl vědět o existenci archeologické lokality je nepřezkoumatelná pro absenci bližšího odůvodnění.
5. Z logiky věci tak je nutno podle žalobce vykládat § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči tak, že má zabránit poničení či ztrátě archeologických artefaktů, nikoli tak, že se má bezmyšlenkovitě univerzálně aplikovat na každého, kdo se po poli prochází s detektorem kovů. Pokud správní orgán I. stupně na str. 6 rozhodnutí dospěl k závěru, že vyhledávání kovových a jiných předmětů pomocí detektoru kovů je archeologickým výzkumem, pak je tento závěr právně nepodložený, zkratkovitý a blíže neodůvodněný. I z názvu užitého nástroje plyne, že se jedná o detektor kovových předmětů, nikoli archeologických artefaktů. Ne každý kovový předmět v zemi je archeologickým artefaktem.

Ne každá osoba, která detektor kovů použije, má automaticky úmysl nalézat archeologické artefakty. Používání detektorů kovů samo o sobě protiprávní není. V tomto případě nebylo bez důvodných pochybností prokázáno, že by žalobce cíleně vyhledával archeologické předměty. V posuzovaném případě nebyla naplněna objektivní stránka přestupku pro nekonkrétnost definice chráněného zájmu. Na popisovaný skutek je tak nutno nahlížet tak, že k žádnému protiprávnímu jednání ze strany žalobce nedošlo.

6. Uložený trest spočívající v propadnutí věci v hodnotě cca 40 990 Kč byl podle žalobce zjevně nepřiměřený vzhledem k povaze skutku a v přímém rozporu s § 48 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“). Žalobce se nikdy předtím obdobného jednání nedopustil, nebyly u něj nalezeny žádné archeologické artefakty a o jeho cíleném vyhledávání artefaktů správní orgán I. stupně pouze spekoval, aniž by měl tuto skutečnost postavenou najisto.
7. Žalovaný se také podle žalobce nevypořádal s uplatněnými odvolacími námitkami, že žalobce neprováděl archeologický výzkum, že nelze jakékoli nahodilé vyhledávání kovových a jiných předmětů pomocí detektoru kovů vždy nutně považovat za archeologický výzkum, že na straně žalobce nebylo bez důvodných pochybností prokázáno, že by tento prováděl činnost cíleně se záměrem hledat/získat archeologické artefakty (movité nálezy) a zpracovat nálezovou zprávu, že byl dán nedostatek subjektivní stránky přestupku (žalovaný nijak v napadeném rozhodnutí nezdůvodnil, proč by žalobce měl a mohl vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět, že se dopouští údajného protiprávního jednání, když žalobce za daných okolností nemohl z ničeho dovodit, že se nachází v archeologické lokalitě), že je uložený trest propadnutí věci nepřiměřený, a konečně že zde absentuje nebezpečnost činu pro společnost. Napadené rozhodnutí je tak zmatečné a nepřezkoumatelné.
8. Navíc je žalobce sankcionován za přestupek, který neexistuje, neboť § 39 odst. 2 zákona o státní památkové péči obsahuje pouze odkaz na písm. a) a b). Jinými slovy, žádná skutková podstata přestupku podle § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči neexistuje. Došlo k porušení zásady *nullum poena sine lege, nullum crimen sine lege* zakotvené v čl. 39 Listiny.
9. Oba správní orgány dle žalobce rezignovaly na individuální posouzení povahy údajného přestupku, a to s ohledem na kritéria obsažená v § 38 zákona o odpovědnosti za přestupky. Argumentace odkazem na rozhodovací praxi správního orgánu I. stupně nemůže obstát, neboť nezohledňuje individuální kritéria/poměry dané věci.
10. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby. Uvedl, že bylo jednoznačně prokázáno, že ke spáchání přestupku došlo. Správní orgán I. stupně zvážil výši uložené sankce tak, aby byla přiměřená, odpovídala okolnostem daného případu a měla funkci represivní i preventivní. Žalovaný se sice nevypořádal detailně s každou dílčí námitkou žalobce, avšak vypořádal se s obsahem a smyslem v odvolání uplatněné argumentace. Rozhodnutí žalovaného nelze taktéž považovat za nepřezkoumatelné, neboť je z něj zřejmé, jak a z jakých důvodů bylo o věci rozhodnuto. Závěr žalobce o neexistenci skutkového podstaty je zřejmě dovozený ze znění § 39 zákona o státní památkové péči účinného od 1. 7. 2023. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně je v souladu s jeho rozhodovací praxí v obdobných případech. Uložení sankce propadnutí detektoru kovu je obvyklým postupem u daného typu přestupku, kdy cílem má být ztížení možného opakování sankcionované činnosti s tím, že jde o účinnější způsob, než jakým by bylo případné stanovení znatelně vyšší pokuty. Znak společenské škodlivosti byl

taktéž naplněn, jelikož byl porušen veřejný zájem spočívající v ochraně archeologického dědictví.

II. Posouzení věci krajským soudem

11. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
12. Krajský soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností rozhodnutí žalovaného, neboť nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu brání soudu v jeho přezkumu v intencích uplatněných žalobních námitek představuje natolik závažnou vadu, pro kterou by krajský soud musel rozhodnutí žalovaného bez dalšího zrušit.
13. Podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí. Nepřezkoumatelným pro nesrozumitelnost je takové rozhodnutí, z něhož nelze seznat, jak správní orgán vůbec rozhodl. Nevypořádá-li se správní orgán v rozhodnutí o opravném prostředku se všemi uplatněnými námitkami, způsobuje to nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v nedostatku jeho důvodů (rozsudky NSS ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71, či ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45). Podstatou nepřezkoumatelnosti v obou podobách je, že rozhodnutí trpí takovými nedostatky, které neumožňují seznat obsah napadeného rozhodnutí nebo jeho důvody, tedy věcně ho přezkoumat.
14. Z ustálené judikatury NSS vyplývá, že z odůvodnění správního rozhodnutí musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestřené účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů (srov. např. rozsudky NSS ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 – 91, ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 – 71, ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012 – 45). Zároveň platí, že vypořádání s námitkou účastníka nemusí být nutně učiněno výslovně, je-li z obsahu odůvodnění implicitně seznatelné (k tomu viz např. rozsudky NSS ze dne 6. 9. 2018, č. j. 9 As 210/2018-36 či ze dne 3. 7. 2018, č. j. 7 As 150/2018-36, jež shodně zdůrazňují, že zrušit rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost lze pouze z těch nejzávažnějších vad rozhodnutí, pokud rozhodnutí správního orgánu nelze meritorně přezkoumat).
15. Žalobce namítal nevypořádání jeho odvolacích námitek, tj. nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů. Jak však vyplývá z výše uvedených judikатурních závěrů, o nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí pro nedostatek důvodů se jedná zejm. tehdy, nevypořádá-li se správní orgán s účastníkem uplatněnými námitkami žádným, ani implicitním způsobem. Zároveň musí jít o tak závažný nedostatek, pro který nelze napadené rozhodnutí přezkoumat.
16. Žalobce v první řadě namítal nepřezkoumatelnost závěru o jeho zavinění ve formě nevědomé nedbalosti pro absenci jakékoliv úvahy o tom, že vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům měl a mohl vědět o tom, že se svým jednáním dopouští předmětného přestupku. Tato námitka je zcela důvodná. Jak totiž krajský soud ověřil ze správního spisu, jakékoliv odůvodnění uvedeného závěru neobsahuje ani rozhodnutí správního orgánu I. stupně, ani rozhodnutí žalovaného. Správní orgán I. stupně se omezil na opis definice nevědomé

nedbalosti, tedy na konstatování, že „*vyhodnotil jednání obviněného jako nedbalost nevědomou, neboť obviněný nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.*“ (str. 6 rozhodnutí správního orgánu I. stupně), aniž by byl jedinou větou odůvodnil, z jakých skutečností dovozuje, že žalobce vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl o porušení/ohrožení zákonem chráněného zájmu. Žalovaný se pak touto otázkou i přes výslovnou odvolací námitku téhož znění nijak nezabýval.

17. V takovém případě je však napadené rozhodnutí jednak nepřezkoumatelné (odvolací námitka nebyla ze strany žalovaného vypořádána), a jednak nezákonné (absence jakéhokoli odůvodnění závěru o zavinění ve formě nevědomé nedbalosti). Odpovědnost za přestupek je v souladu s § 15 odst. 1 přestupkového zákona koncipována jako odpovědnost subjektivní, tzn. že k jejímu naplnění zákon vyžaduje zavinění. V takovém případě je nezbytně nutné trvat na tom, aby v rámci odůvodnění naplnění jednotlivých znaků skutkové podstaty přestupku byl jakožto jeden z nich (subjektivní stránka) řádně odůvodněn i znak zavinění. V rámci takového řádného odůvodnění pak nestačí pouhý opis definice toho kterého znaku, nýbrž je nutné pod jednotlivé právní pojmy subsumovat relevantní skutkové okolnosti projednávaného případu.
18. Podle § 15 odst. 3 písm. b) přestupkového zákona je přestupek spáchán z nevědomé nedbalosti, jestliže *pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.*
19. Z citované definice vyplývá, že pro naplnění zavinění formou nevědomé nedbalosti musí být naplněny současně dva znaky. Prvním z nich je, že pachatel přestupku nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Druhým znakem je skutečnost, že pachatel o tomto vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. V rámci naplnění tohoto druhého znaku nevědomé nedbalosti se tedy vychází z možnosti znalosti, která se zkoumá na základě objektivních okolností spojených se skutkem a subjektivních dispozic konkrétního pachatele. Zákon zakládá odpovědnost za přestupky spáchané z nevědomé nedbalosti na možnosti předvídat způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem. Kritériem nedbalosti v obou jejích formách je zachovávaní potřebné míry opatrnosti pachatelem. Míra opatrnosti je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem (srov. obdobně Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 183 - 184). Co se týče objektivní míry potřebné opatrnosti, ta se žádá zpravidla od každého ve stejné míře. Jestliže není objektivní kritérium upraveno zvláštními právními nebo bezpečnostními předpisy či uznávanými pravidly, je nutno vyžadovat takovou opatrnost, jaká je přiměřená okolnostem a situaci, kterou pachatel svým jednáním sám vyvolal. Jedná-li se o v životě běžně se vyskytující situaci, vychází se zpravidla z obecně uznávaných zásad rozumného člověka. Zpravidla tu postačí dodržet stanovenou nebo ve společnosti uznávanou míru potřebné opatrnosti.
20. Oba správní orgány tudíž pochybily, jelikož znak zavinění, jakožto jeden z nezbytných předpokladů pro závěr o odpovědnosti žalobce za dotčený přestupek, nikterak neodůvodnily. Pro takové odůvodnění přitom postačí stručná, avšak dostatečně konkrétní úvaha.
21. K námitce nevypořádání dalších odvolacích námitek krajský soud uvádí následující. Námitku absence nebezpečnosti činu pro společnost krajský soud v odvolání žalobce nenalezl.

Námitkou naplnění jednotlivých znaků objektivní stránky skutkové podstaty se žalovaný vypořádal na str. 10 napadeného rozhodnutí, kde dovedl, že namítané body nebyly pro naplnění skutkové podstaty předmětného přestupku rozhodné. S namítanou nepřiměřeností uloženého trestu se žalovaný vypořádal na str. 8 napadeného rozhodnutí, kde uvedl, že uložený trest neshledal jako vybočující ze zákonem stanovených mezí, a dále na str. 10, kde uvedl, že v případě trestu propadnutí věci jde o obvyklý postup v daných případech. Žalovaný se tedy uvedenými námitkami nějakým způsobem zabýval. Otázka, zda jde o vypořádání dostatečné a správné, je potom otázkou zákonnosti (s níž se soud vypořádá níže), nikoliv nepřezkoumatelnosti.

22. Jakkoliv krajský soud shledal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro absenci odůvodnění zavinění žalobce, jakožto jednoho z nutných znaků pro závěr o vzniku odpovědnosti žalobce za dotčený přestupek, pročez je dán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí bez dalšího, zabýval se soud i ostatními uplatněnými námitkami.
23. Předně je třeba ve shodě s žalovaným uvést, že projednáván je existující přestupek. Jak již bylo uvedeno, pro krajský soud je ve smyslu § 75 odst. 1 s. ř. s. rozhodující právní stav ke dni vydání napadeného rozhodnutí, přičemž k tomu okamžiku byl předmětný přestupek v § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči vymezen. Nadto ani krajský soud nezaznamenal, že by došlo ke změně tohoto ustanovení následně.
24. Dále žalobce brojil proti závěru, že vyhledávání za pomoci detektoru kovu lze hodnotit jako provádění archeologického výzkumu, čímž namítal nenaplnění objektivní stránky skutkové podstaty daného přestupku.
25. Podle § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči se *fyzická osoba dopustí přestupku tím, že provádí v rozporu s § 21 odst. 2 archeologický výzkum, nebo provádí archeologický výzkum, přestože není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21a odst. 2, nebo postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 4 nebo § 39 odst. 4.*
26. Podle § 21 odst. 2 téhož zákona *ministerstvo kultury může na žádost v odůvodněných případech po dohodě s Akademií věd České republiky povolit provádění archeologických výzkumů vysokým školám, pokud je provádějí při plnění svých vědeckých nebo pedagogických úkolů, muzeím nebo jiným organizacím, popřípadě fyzické osobě, které mají pro odborné provádění archeologických výzkumů potřebné předpoklady (dále jen "oprávněná organizace"). Oprávněná organizace uzavírá s Akademií věd České republiky dohodu o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů.*
27. V § 39 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči je stanovená skutková podstata přestupku, která může být naplněna třemi způsoby. Takového přestupku se dopustí fyzická osoba, která 1) provádí archeologický výzkum v rozporu s § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči, tj. bez povolení, 2) provádí archeologický výzkum, aniž by byla osobou k tomu oprávněnou podle § 21a odst. 2 téhož zákona a 3) postupuje v rozporu se zákazem zakotveným v § 35 odst. 4 a § 39 odst. 4 téhož zákona, tj. jako osoba oprávněná k provádění archeologických výzkumů provádí archeologické výzkumy, které archeologické nálezy ohrožují nebo poškozují.
28. Žalobce není osobou oprávněnou k provádění archeologických výzkumů ve smyslu § 21a odst. 2 zákona o státní památkové péči a k provedení archeologického výzkumu mu ani nebylo uděleno povolení ve smyslu § 21 odst. 2 téhož zákona. Stěžejní otázkou pro posouzení věci tedy je, zda jeho činnost spočívající v hledání na poli v dotčené archeologické

lokalitě za pomoci detektoru kovu lze kvalifikovat jako provádění archeologického výzkumu.

29. Pojem archeologický výzkum není v žádném právním předpise definován, v takovém případě je obecně nutno se řídit významem slov v běžném jazyce (rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2009, č. j. 2 As 37/2009-62). V oblasti správního práva jde o tzv. neurčitý právní pojem, který musí správní orgány vyložit tak, aby jejich úvaha neodporovala zásadám logiky a měla dostatečnou oporu ve zjištěných okolnostech (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 10. 2008, č. j. 8 As 56/2007-151). Jak již NSS judikoval (např. rozsudek ze dne 28. 7. 2005, č. j. 5 Afs 151/2004-73), musí se správní orgán při interpretaci neurčitého právního pojmu zabývat konkrétní skutkovou podstatou, jakož i ostatními okolnostmi případu, přičemž sám musí alespoň rámcově obsah a význam užitého neurčitého pojmu objasnit, a to z toho hlediska, zda posuzovanou věc lze do rámce vytvořeného rozsahem neurčitého pojmu zařadit. Výklad neurčitého právního pojmu sice podléhá soudnímu přezkumu, avšak při soudním přezkumu použití a výkladu neurčitého právního pojmu je nutno respektovat uvážení správního orgánu, které je zaměřeno na vyhodnocení skutkového stavu a zejména zhodnocení, zda pod vymezený obecný pojem spadá. Při přezkumu neurčitých právních pojmů je tudíž krajský soud významně limitován, jak vyplývá z ustálené judikatury, např. z rozsudku NSS ze dne 22. 3. 2007, č. j. 7 As 78/2005-62: *„Úkolem soudu je tedy kontrola zákonnosti rozhodnutí správního orgánu a dodržení zákonem stanovených pravidel v řízení, jež vydání správního rozhodnutí předcházelo. Soudu nepřísluší, aby správní orgán nahradil, provedl sám vlastní hodnocení a učinil závěr, zda předmětné jednání naplnilo či nenaplnilo neurčitý právní pojem, neboť by tak nepřípustným způsobem zasáhl do činnosti správního orgánu.“*
30. Správní orgán I. stupně přitom výše uvedeným požadavkům dle názoru soudu dostál, neboť nejprve pojem archeologického výzkumu definoval a následně pod něj zařadil zjištěný skutkový stav, jeho výklad přitom zásadám logiky neodporuje. Žalovaný pak jeho výklad aproboval.
31. Správní orgán I. stupně předně vycházel z definice záchranného archeologického průzkumu Ústavu archeologické památkové péče (viz dokument Ústavu archeologické památkové péče Brno. Dostupný na: <https://www.uapp.cz/file.php?nid=8292&oid=9633827>). Jakkoliv se jedná o definici záchranného archeologického výzkumu, z podané definice vyplývá, že přívlastek záchranný indikuje pouze tu skutečnost, že takovýto archeologický výzkum se provádí za situace, kdy určité území s výskytem archeologických nálezů je ohroženo či narušeno, a je potřebné takovéto nálezy najít a „zachránit“. Ve zbytku je definice plně použitelná i pro pojem „prostého“ archeologického výzkumu, neboť popisuje činnosti, ze kterých se takový výzkum skládá (terénní práce, dokumentace, geodetické zaměření, ošetření atd.). Správní orgán I. stupně dále vyložil, že archeologický výzkum může být prováděn různými technikami, destruktivními či nedestruktivními, mezi které zařadil právě i výzkum pomocí detektoru kovů. Na základě toho pak uzavřel, že průzkum detektorem kovu je metodou archeologického výzkumu a že činnost detektoráře, který se cíleně vypraví do terénu se záměrem hledat archeologické nálezy (bez ohledu na jejich druh, když současně s odkazem na § 23 odst. 1 zákona o státní památkové péči uvedl, že archeologickým nálezem může být v podstatě jakákoliv věc, která je dokladem života člověka) vybaveného pro účely jejich hledání detektorem kovu, je prováděním archeologického výzkumu.
32. Ačkoliv tedy samotná definice Ústavu archeologické památkové péče o používání detektoru kovů nehovoří, správnímu orgánu I. stupně nic nebránilo, aby v rámci své správní úvahy, k níž mu uvedená definice poskytla toliko základ, vyložil použití detektoru kovu na

archeologicky hodnotném území jako nedestruktivní metodu provádění archeologického výzkumu. Jak již krajský soud uvedl, v rámci stanovených mantinelů soudního přezkumu takového výkladu neshledal, že by tento vybočoval z pravidel logiky. Krajský soud má totiž zato, že imanentní součástí jakéhokoli procesu hledání je záměr najít. Za situace, kdy archeologickým nálezem může být v podstatě jakýkoliv předmět lidské činnosti, je pak zcela bezpředmětná argumentace žalobce tím, že nebylo prokázáno, že by cíleně hledal archeologické předměty. Nelze rovněž opomenout tu skutečnost, že se žalobce v době provádění předmětné činnosti nacházel na cizím pozemku. I v této souvislosti pak lze uzavřít, že jedinou legální činností osoby používající v terénu detektor kovů může být v podstatě jediné hledání vlastní ztracené kovové věci.

33. Z povahy věci je archeologická činnost činností vysoce odbornou. Při neodborně prováděné prospekci s detektory kovů hrozí, že archeologické nálezy, jejich kulturně historická hodnota a souvislosti s nimi spojené nebudou vědecky rozpoznány a dojde k jejich poškození nebo zničení. Pro moderní archeologii nejsou jednotlivé předměty vytržené z nálezového kontextu a bez odpovídající dokumentace vědecky přínosné. Jejich nekontrolovaným vyzvednutím z terénu může dojít i ke ztrátě důležitých doprovodných informací (poloha, hloubka uložení, orientace, stopy obalu, přehlédnuté další části nálezů) nebo odhození jeho na pohled neatraktivních součástí (viz <https://www.no-detector.info/>). Uvedené úvahy pak plně korespondují s vymezením skutkové podstaty dotčeného přestupku, která postihuje činnost samotnou (provádění výzkumu) nikoliv až dosažení výsledku takové činnosti (nález archeologického předmětu a manipulace s ním). Krajský soud tak s ohledem na uvedené souhlasí s žalovaným, že jednotlivé skutečnosti, tj. zda měl žalobce detektor zapnutý/zprovozněný, zda s ním uměl pracovat, zda měl v úmyslu na poli hledat výlučně archeologické artefakty, zda případné hledání bylo cílené (zaměřené na vyhledávání konkrétních věcí) vedené předchozím úmyslem, zda žalobce skutečně nějaký archeologický artefakt našel, zda takto nalezený, či eventuálně nalezený artefakt měl v úmyslu vykopat/získat do svého vlastnictví, nebo jej ponechat na místě, zda měl u sebe nástroje/nářadí k uskutečnění záměru, nebylo pro naplnění dotčené skutkové podstaty rozhodné. Výklad neurčitěho právního pojmu a vyhodnocení, že zjištěný skutkový stav pod takto vymezený pojem spadá, ze strany správních orgánů krajský soud shledal jako zákonný, odpovídající výše vymezeným judikатурním požadavkům. Krajský soud tak má ve shodě se správními orgány za to, že objektivní stránka dotčeného přestupku byla naplněna.
34. Žalobce dále rozporoval nepřiměřenost uloženého trestu a jeho nedostatečné odůvodnění.
35. Žalobci byla uložena pokuta ve výši 2 000 Kč, a dále propadnutí věci – použitého detektoru kovů. Uloženou pokutu odůvodnil správní orgán I. stupně tak, že tato je zcela při dolní hranici zákonné sazby (s ohledem na skutečnost, že bylo současně vysloveno propadnutí věci), že není pokutou zjevně nepřiměřenou, její výše odpovídá danému porušení zákona i zákonnému rozpětí stanovenému v § 39 odst. 5 písm. b) zákona o státní památkové péči (rozmezí do 4 000 000 Kč), že z výše uložené pokuty je zřejmé, že tato nemá likvidační charakter, a že ani obviněný sám námitku takového charakteru nevzněl. Dále správní orgán I. stupně přihlédl k tomu, že žalobce v řízení se správním orgánem spolupracoval a jedná se o jeho první přestupek dle § 39 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Žalovaný odůvodnění uložené pokuty nijak blíže neodůvodnil.
36. Přestupkový zákon v § 37 vyjmenovává kritéria, k nimž je při určení druhu správního trestu a jeho výměry nutno přihlídnout, a to zejména k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, u fyzické osoby k jejím osobním poměrům atd.

Kritéria určující povahu a závažnost přestupku jsou pak vymezena v § 38 přestupkového zákona (význam chráněného zájmu, význam a rozsah následku přestupku, způsob spáchání, okolnosti spáchání, druh a míra zavinění atd.). Odůvodnění pokuty lze sice s ohledem na její uložení na samé spodní hranici zákonného rozpětí považovat v posuzované věci za hraničně dostatečné, totéž však neplatí pro uložení správní trest propadnutí věci.

37. Podle § 48 odst. 3 přestupkového zákona platí, že propadnutí věci nelze uložit, *je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku*. Vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku nebo jiný obdobný obecný zájem, k hodnotě věci se nepřihlíží.
38. Správní orgán I. stupně k uložení propadnutí detektoru uvedl, že jej uložil z důvodu omezení možnosti žalobce páchat s jeho pomocí další přestupky a že jde o obvyklý postup u daného typu přestupku, jehož cílem má být ztížení možného opakování sankcionované činnosti s tím, že jde o účinnější způsob, než jakým by bylo případné stanovení znatelně vyšší pokuty. Žalovaný i přes výslovnou odvolací námitku nepřiměřenosti uloženého trestu při jeho přezkumu toliko uvedl, že neshledal vybočení ze zákonných mezí a sám zopakoval, že jde o obvyklý postup (jak je mu známo z vlastní rozhodovací praxe), na podporu čehož odkázal na jiné rozhodnutí, v němž správní orgán I. stupně rovněž trest propadnutí věci uložil. Obvyklost ukládání určitého trestu ale nemůže sloužit jako nosný argument při odůvodnění jeho uložení, neboť ukládání správních trestů je individualizovanou činností. Vždy musí být přihlédnuto ke konkrétním okolnostem každého projednávaného případu a trest může být uložen až po jejich individuálním vyhodnocení, je-li ve vztahu k okolnostem shledán vhodným a přiměřeným. Odůvodnění trestu propadnutí věci v projednávané se ale žádnými individuálními okolnostmi případu (spadajícími pod výše vymezená zákonná kritéria pro vyhodnocení při určení druhu trestu) nezabývá. I v tomto směru tak oba správní orgány pochybily a zatížily svá rozhodnutí nezákonností.

III. Závěr a náklady řízení

39. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a § 78 odst. 4 s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem zaujatým krajským soudem (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení bude povinností žalovaného v první řadě řádně odůvodnit otázku zavinění, tzn. z jakých konkrétních okolností případu usuzuje, že žalobce vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl, že se svým jednáním dopouští přestupku. Vyhodnotí-li žalovaný, že žalobce skutečně spáchal daný přestupek v nevědomé nedbalosti, čímž bude založena jeho odpovědnost za dotčený přestupek, přistoupí žalovaný k řádnému vyhodnocení zákonem stanovených kritérií pro určení druhu trestu a zhodnotí, zda uložení trestu propadnutí věci je v nyní projednávaném případě trestem přiměřeným a tyto své úvahy opět řádně a konkrétně zachytí ve svém rozhodnutí.
40. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žalovaný byl s ohledem na úspěch žalobce ve věci zavázán k náhradě účelně vynaložených nákladů. Ty spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč. Dále zahrnují odměnu advokáta za poskytnuté úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen „AT“) v podobě přípravy a převzetí zastoupení a podání žaloby. Za každý úkon náleží zástupci žalobce odměna podle § 7 bod 5 a § 9 odst. 4 písm. d) AT ve výši 3 100 Kč, tj. celkem 6 200 Kč a dále paušální náhrada účelně vynaložených výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 AT, tj. celkem 600 Kč. Jelikož je zástupce žalobce plátcem DPH, přiznal

mu soud její náhradu ve výši 21 % počítaných z částky 6 800 Kč, tj. ve výši 1 428 Kč. Celkové náklady žalobce činí 11 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí

Olomouc 15. května 2024

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu